

SIDERURGIȘTII FĂCEAU SPECULĂ CU CARNE ȘI ERAU VIZITAȚI DE SECURITATE

Siderurgiștii aveau în 1989 privilegiu față de restul populației. Frica lui Ceaușescu de masele de oameni care s-ar putea revolta a făcut ca acesta să le acorde unele înlesniri. Siderurgiștii erau o forță, cu 160.000 de angajați, din care 30.000 de oameni numai la Galați. Ca atare, în anul Revoluției, primeau în plus, jola, carne. „În fiecare joi venea la combinat o mașină cu carne și se împărțea muncitorilor, spre deosebire de restul muncitorilor din Târgoviște. Era carne de 37 de lei kilul, țin minte perfect”, își amintește Nicolae Coman, secretarul general al Federației Sindicatelor din Metalurgie (METAROM) care lucra în 1989 la combinatul de oțeluri speciale de la Târgoviște. „Se făcea speculă”, completează Coman, care mai spune că mai-marilor județului aveau mereu carnea cea mai bună.

Lucru ineficient

Producția, însă, scădea ca un fier vechi. Deși presa și literatura vremii laudă dezvoltarea de noi tehnologii în siderurgie, în teren realitatea era alta. „Ca și acum, în siderurgia românească se producea ineficient, cu tehnologie din anii '60”, spune analistul economic Ilie Șerbănescu, fost ministru al Reformei în perioada 1997-1998.

„Produsele (siderurgice - n.r.) erau făcute cu un consum energetic imens, combinatele împreună cu marile 5 fabrici din industria grea erau cele mai energofage, produceau de cinci-șase ori mai scump față de Occident, în medie”, adaugă Șerbănescu. Însă dacă



În 1989, combinatul siderurgic Galați avea 30.000 de muncitori FOTO: Agerpres

dorim să calculăm exact, ne lovim de mai multe bariere. „Multe din exporturi erau făcute în statele CAER pe sistemul îți dau două pisici de 20.000 - îmi dai un câine de 40.000. În plus, cursurile valutare erau false, deci nu se poate calcula”, adaugă Șerbănescu.

Cifrele spun totul

Datele disponibile îi dau dreptate. Față de 1950, producția din siderurgie era mai mare de 12 ori în 1970, de 31 de ori în 1980, de 36 de ori în 1985, de 38 de ori în 1989, de 39 de ori în 1988. Ritmul mediu de creștere a fost

de 9,7% pe an, conform „Anuarului Statistic al României” editat de Comisia Națională de Statistică. Numărul mediu al salariaților din metalurgia feroasă era în 1960 de 67.565 de oameni, însă a ajuns în 1989 la 160.243 de angajați. Maximul de 170.421 a fost atins în 1985. În același timp, con-

sumul de energie electrică pe muncitor a urcat de la 12.894 kWh în 1960 la 67.602 kWh în 1989. În 1985, când ramura industrială avea maximul de salariați, consumul era totuși mai mic, la 54.915 kWh pe muncitor.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

21 august (luni)

Soarele a răsărit la:

6:25 a apus la 20:11

Luna a răsărit la:

22:02 a apus la 11:45

Sărbătoare creștină

Sf. Ap. Tadeu; Sf. Mc. Vasa; Sf.

Mucenic Donat diaconul, Romul

preotul, Silvan diaconul și Venust

S-a întâmplat la 21 august 1989

● La Berlin și în alte orașe din Republica Democrată Germană au avut loc ceremonii în memoria lui Ernes Thaelmann, fost președinte al CC al PC din Germania, asasinat de nașiști în august 1944.

Ramona VINTILĂ

Omul cu ochelari negri

Wojciech Witold Jaruzelski a fost ministru al Apărării, prim-ministru și președinte al statului polonez. În partidul comunist a fost ultimul său secretar general. Paradoxal, 1989 îl găsește, teoretic, în culmea puterii instituționale (președinte de stat și secretar general al partidului). Practic, însă, trebuie să împartă puterea cu Solidaritatea, sindicatul împotriva căruia impusesse legea marțială opt ani mai devreme.

Made in URSS

Biografia acestui lider comunist începe oarecum neobișnuit. S-a născut la 6 iulie 1923 în Kurow, Polonia, într-o familie din mica nobilime. Educația a primit-o într-o școală de orientare catolică. În 1939, ca urmare a invaziei sovietice în Polonia, tânărul Wojciech a fost capturat, împreună cu familia, de

Armata Roșie și deportat în Uniunea Sovietică. Mai exact în RSS Kazahstan, la muncă obligatorie, în minele de cărbuni din Karaganda. În aceste împrejurări și-a pierdut părinții, iar el a suferit traumatisme la spate și ochi, care l-au urmărit toată viața. A și fost poreclit de altfel, „omul cu ochelari negri”, aluzie, în anii puterii sale, la forța represivă ascunsă în spatele însemnatelor sale funcții.

Intenționase în război să se alăture armatei poloneze anticomuniste, condusă de Wladyslaw Anders. A sfârșit însă prin a se încadra în unitățile militare poloneze aflate sub comandă sovietică (1943). Participant la asediul Varșoviei, iar mai apoi al Berlinului, sfârșitul conflagrației mondiale l-a găsit pe Jaruzelski cu gradul de locotenent. În această calitate, timp de aproape doi ani a luptat împotriva organizației anticomuniste Armata Poloneză Domestică.

A absolvit Școala Poloneză de Infanterie, iar din 1948 a intrat în rândurile Partidului Muncitoresc Unit Polonez (PMUP). A luptat astfel împotriva „rămășișilor dușmanului de clasă” din provincia Swietokryskie.

Cadru de nădejde

Ascensiunea politică a lui Jaruzelski se leagă de reprimarea militară a revoluției maghiare din anul 1956 de trupele sovietice. Vântul liberalizării și al deschiderii, care de la Moscova bătea prin toată Europa de Est, a produs schimbări importante și în Polonia. Precum aceea a retragerii feldmaresăului sovietic Konstantin Rokossowsky din funcția de șef al armatei și ministru al Apărării.

(Continuare în pag. a II-a)

CUM S-A VĂZUT ANUL 1989 DE LA VÂRFUL SECURITĂȚII

Securitatea Ungariei (AVO) antrena forțe de gherilă urbană pentru România

Îngrijorarea pe care o arătau la nivel internațional autoritățile de la Budapesta față de soarta minorității maghiare din România masca acțiuni concrete de destabilizare a situației din țara noastră. Generalul de brigadă (rez.) Aurel Rogojan, cel care în 1989 era seful Cămarilor DSS, „omul din umbră” al lui Iulian Vlad, ministru secretar de stat și șef al Departamentului Securității Statului, descrie contextul internațional și eforturile revizioniste ale Ungariei. Potrivit generalului în rezervă, DSS a avut agenți în taberele de pregătire ale celor care urmau să ducă în România operațiuni de gherilă urbană. Totodată, Securitatea a interceptat mai mulți emisari care au realizat puncte de sprijin în localități importante din România.

Rózvan BELCIUGANU
Organizația „România Liberă”, creată în septembrie 1987 de Brigada „România” a Securității Republicii Populare Ungaria, în numele unui comitet condus de economistul Marin Roșca, plecat din Timișoara, a fost de fac-

tură mediocră sub toate aspectele, fiind manipulată de „Forumul Democrat Maghiar”. Conștienți că „Ardeulul nu poate fi obținut fără români”, revizionistii unguri au căutat dintotdeauna să-și atragă sprijinul cel puțin al unei părți a populației majoritare, iar organizația „România Liberă” de la Budapesta trebuia să devină expresia acestui sprijin.

Fără a sesiza capcana neorevizioniștilor unguri, lideri ai „Uniunii Mondiale a Românilor Liberi” - indeosebi Doru Novacovici și Sandu Pobereznic, poate determinați și de cei sub ale căror auspicii a apărut UMRL - au acceptat să patroneze organizația „România Liberă” împreună cu oficiali de la Budapesta, între care Imre Pozsgai, unul dintre autorii „revoluției de palat” care la începutul anului 1988 l-a deplasat de Janos Kadar și pentru scurtă vreme s-a aflat în echipa conducătoare, înlocuită la rândul ei de Karoly Grosz.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

21 AUGUST

Pe 20 august (cinci ani de la moartea lui Ali), au fost la mine câteva prietene și, ca și acum patru ani, le-am citit poeziile de dragoste pe care i le-am închinat de-a lungul anilor iubitului meu cel mai iubit. Umblu mai bine, dar nu m-am refăcut complet. Voi fi oare din nou întreagă? Și când?

Nina Cassian, Memoria ca zestre, Cartea a III-a, 1985-2005, București, Institutul Cultural Român, 2005, p. 87

Moment de respiro, dar și de provizorat. Nu mai sunt al meu, sunt deja un călător. Gândurile o iau înainte, anticipează. Ceea ce vine pe urmă înseamnă doar neplăcerile voiajului și uneori satisfacțiile privirii care întârziește alți oameni, alte peisaje.

Victor Felea, Jurnalul unui poet lenes, Ianuarie 1955 - martie 1993, Ediție îngrijită de Lidia Felea, București, Editura Albatros, 2000, p. 732

JURNALUL ZILEI

„Straie de sărbătoare”

Duminică, 21 august, au avut loc manifestările consacrate „cele de-a 45-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din 1944”. „La ora amiezii - scria Scînteia -, în marea Piață a Republicii se aflau zeci de mii de locuitori ai Capitalei - oameni ai muncii din întreprinderi și instituții bucureștene, elevi și studenți. Într-o

impresionantă unitate de cuget și simțire cu întregul popor, ei au venit pentru a exprima, în acest moment cu profundă trăire patriotică, omagiul lor fierbinte Partidului Comunist Român, ilustrului său conducător, Nicolae Ceaușescu, patriei iubite, care, liberă și stăpână pe destinele sale, trăiește ani de glorie ai împlinirii socialiste.

(Continuare în pag. a II-a)

Sprijin papal Solidarității

Nicolae Ceaușescu l-a considerat pe Papa Ioan Paul al II-lea drept unul dintre responsabili pentru mișcările sociale de protest ce au avut loc în Polonia, în perioada 1978-1989. În discuțiile pe care secretarul general al PCR le-a purtat cu conducătorii unor partide comuniste și socialiste din Occident și din statele membre ale Organizației Tratatului de la Varșovia (OTV), acesta a spus că liderii Partidului Muncitoresc Unit Polonez (PMUP) sunt vinovați deoarece au permis reprezentanților bisericii catolice să-și mențină influența deosebită în rândul cetățenilor polonezi.

Husák dixit

În aceeași perioadă, Bettino Craxi, secretar general al Partidului Comunist Italian, a afirmat că Suveranul Pontif îl sprijină pe oamenii persecutați de regimul comunist de la Varșovia. O dovadă în acest sens provine de la Ștefan Andrei, fost ministru al Afacerilor Externe. Acesta a declarat la 13 decembrie 1981, în ședința extraordinară a CPEX: „Însuși Craxi a spus că Papa se ocupă, în mod direct, de Polonia și a avut întâlniri cu conducătorii bisericii catolice, la Roma”.

Evenimentele sociale din Polonia au fost analizate și la Praga, de Gustav Husák, secretar general al Partidului Comunist Cehoslovac (PCC). Cu prilejul reuniunii de la Moscova a conducătorilor partidelor comuniste și muncitorești din statele membre ale OTV (4-5 decembrie 1980), Gustav

Husák a comparat situația dificilă din Polonia cu cea existentă în anul 1968, în Cehoslovacia: „Adversarul a tras concluzii din evenimentele din Ungaria (în anul 1956 - n.r.); în Cehoslovacia a acționat altfel (în anul 1968 - n.r.). Din evenimentele din Cehoslovacia a tras concluziile respective și acum acționează altfel în Polonia. Adversarul a utilizat insatisfacția în problemele sociale și a căutat să orienteze masele spre manifestări antisocialiste, împotriva partidului.

În condițiile noastre, datorită propagandei burgheze, Cehoslovacia a devenit un exemplu strălucit în ce privește așa-numitele restructurări democratice ale socialismului, așa-numitul socialism uman.

Țara noastră a fost dată ca exemplu tuturor țărilor socialiste pentru procesul de reînnoire în Cehoslovacia: pentru Dubček (liderul reformist al PCC, înălturat de la conducerea partidului în august 1968 de sovietici, cu sprijinul direct al lui Gustav Husák - n.red.) a făcut slujbă chiar și Papa de la Roma. Dacă se petrece ceva negativ în țările socialiste, răspunderea pentru aceasta o poartă țările capitaliste. Ele vor să extindă situația din Polonia și în Cehoslovacia, și în Republica Democrată Germană, și în alte țări socialiste. Însă noi vom da o ripostă hotărâtă tuturor acestor încercări și vom recurge la toate măsurile care se impun pentru a preîntâmpina o astfel de situație. (...)”

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Mă ocupam de dosarele muncitorilor care furau de pe șantier”

C.T. era în 1989 consilier juridic stagiar în orașul Călărași, la o firmă de construcții, și avea 28 de ani. „În 1988 am terminat Facultatea de Drept și am primit repartizare guvernamentală la această întreprindere, care mi-a dat imediat și locuința aproape de locul unde lucram. Pe vremea aia încă se mai construia și erau case destule. Repartiția era în funcție de media finală; atunci nu primeai doar diploma și urarea «Succes în viață!». E adevărat că trebuia să rămâi obligatoriu doi ani în locul unde ți se dădea repartiția, și chiar nu puteai pleca, indiferent de ce pile aveau. Reușeam să mai scurtez perioada doar dacă ți lua concedii medicale. Postul ăsta al meu însemna ceva într-o întreprindere. Când am ajuns acolo am descoperit un loc nu foarte prietenos; așa era atunci în construcții. Șeful cel mare avea o vorbă: «Vin din frigul de-acasă în frigul de la serviciu».

Consilierul-șef avea cancer la gât și nu putea vorbi, așa încât a trebuit

să comunicăm prin intermediul unor bilețele de hârtie, pe care îmi scria ce am de făcut. Eu mă ocupam de dosarele muncitorilor care furau de pe șantier. Uneori dispăreau anumite materiale și se imputau unor persoane care nu aveau cine știe ce venituri, sume imense, de câte 2 milioane de lei, de exemplu. Eu reprezentam trustul acela în instanță. Procesele erau corecte, dacă aveau probe să demonstrezi că ai dreptate, câștigi, dacă nu, suportai consecințele. Trebuia să citești mult, e o profesie în care citești tot timpul și niciodată nu știi tot, așa că nu prea aveam timp liber. Nici prietenii nu aveam în Călărași și nici timp să îmi fac. Mă întâlneam doar cu cei care lucrau în aceeași branșă cu mine. Se organizau în cadrul oficial întâlniri lunare cu toți consilierii și acolo aflai multe lucruri legate de profesie. În rest, lumea era destul de ocupată și atunci.

(Continuare în pag. a II-a)





Reformele politice din Polonia au înrăutățit relațiile dintre Jaruzelski și Ceaușescu

FOTO: Arhivele Naționale

OMUL CU OCHELARI NEGRI

(Urmare din pag. 1)

Pe acest fond al naționalismului comunist polonez, Jaruzelski a fost numit ofițer politic în armata poloneză (1960). Patru ani mai târziu a promovat în staff-ul militar. Din 1964 și până în aprilie 1968 a îndeplinit funcția de șef al Marelui Stat Major General al Armatei. Atunci a făcut alt pas în sus, fiind numit ministru al Apărării (1969-1985). În ascensiunea sa militară s-a făcut remarcat și în misiunea de degradare a circa 1.300 de ofițeri polonezi evrei sau căsătoriti cu evreice (1967-1968). Printre motivațiile atribuite acestei ascensiuni a fost și încrederea în „sovietismul” lui Jaruzelski pe fondul disensiunilor ivite în lagărul comunist din cauza „primăverii de la Praga”. Membru plin al Biroului Politic al Comitetului Central al PMUP (1971), acesta fiind ultimul pas înainte de a urca în vârful ierarhiei puterii, ca secretar-general al PMUP (1981-1989).

Legea marțială contra poporului

Răzvrătirea muncitorească din Polonia a condus la schimbări la vârful partidului. Grevele muncitorilor din vara lui 1980, care au cuprins aproape toată Polonia, s-au

încheiat nu numai cu formarea Solidarității, primul sindicat necomunist din blocul sovietic, ci și cu înlocuirea lui Gierek din funcția de secretar general al partidului cu Stanisław Kania. Pe fondul incapacității guvernului de a pune stavilă protestelor Solidarității – care dintr-un sindicat comunist devenea o mișcare socială anticomunistă – și la presiunile Uniunii Sovietice, Biroul Politic i-a propus funcția de premier (1 februarie 1981-19 iulie 1989).

Misiunea incredințată consta și în controlarea Solidarității. În septembrie 1981 a devenit secretar general de partid în locul lui Kania, cummul de funcții transformându-l în „liderul providențial” de la care ceilalți conducători ai lagărului comunist așteptau „liniștirea” Poloniei. Scurt timp după numire, la 13 decembrie 1981 a declarat Legea Marțială. Prin ea, sindicatul Solidaritatea era declarat în afara legii, iar armata destinată să reprime orice tentativă de revoluție. Câteva mii de membri ai Solidarității, în frunte cu Lech Wałęsa, au fost trimiși la închisoare.

Mai târziu, revigorarea economiei a sperat s-o dobândească în spiritul reformelor lui Gorbaciov. În 1985 a fost investit și cu demnitatea de președinte al Poloniei.

Lider al partidului comunist și premier într-o Polonie zguduită de

cutremurul grevelor și al mitingurilor la care adera majoritatea categoriilor sociale, „omul cu ochelari negri” era un urias cu tăpile lipite de aluviunile unui detestat trecut.

Vara lui '89

Între 6 februarie și 4 aprilie 1989 s-a purtat o serie de negocieri (sub numele generic „Masa rotundă”) care s-au încheiat cu două prevederi importante: organizarea de alegeri parțial libere pentru luna iunie, iar puterea executivă să aparțină președintelui. Alegerile s-au desfășurat în două tururi de scrutin. Primul la 4 iunie, iar al doilea două săptămâni mai târziu. Contrar așteptărilor, alegerile au fost, de departe, favorabile sindicatului Solidaritatea. Care obține 99% din locurile din Senat și 35% din cele ale Seim-ului, camera inferioară (65% din locuri fiind alocate comunistilor, conform înțelegerilor de la „Masa Rotundă”). Participarea la vot a fost relativ scăzută: 62,7% în primul tur și 25% în al doilea. Cu toate acestea și rmai ales în ciuda faptului că președintele va fi desemnat din rândurile partidului comunist, victoria Solidarității a venit ca o confirmare a unui nou curs pe care 1989 părea să-l fi deschis Poloniei.

Nicola DRĂGUȘIN

CUM S-A VĂZUT ANUL 1989 DE LA VÂRFUL SECURITĂȚII

Securitatea Ungariei (AVO) antrena forțe de gherilă urbană pentru România

(Urmare din pag. 1)

La 8 iulie are loc la București întâlnirea la nivel înalt a statelor membre ale Tratatului de la Varșovia, prilej cu care, într-o întrevedere bilaterală, facilitată de Gorbaciov, conducerea ungară – Nyeres Reszo, Nemeth Miklos și Gyula Horn – sustine că Transilvania nu aparține României și amenință că va internaționaliza problema maghiarilor din România.

Anterior, în decembrie 1988, conducerea duală iugoslavă – Lončear și Dizdarević – l-a iritat pe Ceaușescu punând în discuție problema Banatului. În august 1989, agenți de informații ai Departamentului Securității Statului, infiltrați în cantonamentele speciale paramilitare din Ungaria, raportează primele date în legătură cu pregătirea unor formațiuni de luptă (gherilă urbană) ale căror misiuni erau să acționeze în România pentru crearea pretextelor unor evenimente în consens cu evoluțiile din Polonia și Ungaria, iar ulterior și din Cehoslovacia, RD Germană și Bulgaria, convenite, pe de o parte, de Mihail Sergheevici Gorbaciov și George Herbert Bush și, pe de altă parte, de François Mitterrand și Helmut Kohl, având și binecuvântarea Sanctității Sale, Ioan Paul al II-lea, Pontiful Vaticanului.

Organizația România Liberă și UMRL au fost paravanul sub care AVO (acronimul Securității RP Ungară) au organizat formațiuni paramilitare pe care le-au instruit în tabăra (cazarma militară) de la Bicske pentru „acțiuni viitoare de gherilă urbană în România”. Instrucțiile erau unguri originale doar ca intermediari ai unor servicii speciale. Noul conducător al României

Libere și al grupului instruit, de cca. 400 de membri, era tehnicianul petrochimist Manea Gheorghe, iar din partea UMRL asista Sandu Pobereznic.

Subistența grupului era asigurată de organizații revizioniste maghiare, de UMRL și de Înaltul Comisariat al ONU pentru Refugiați, care avea deja un birou în Ungaria.

În subsolul cazarmii de la Bicske se tipărea o parte din materialele de propagandă pentru a fi trimise în România cu scopul de a se determina apariția unor nuclee interne ale organizației România Liberă. O altă parte a materialelor de diversiune propagandistică era pregătită în tipografiile Partidului Muncitoresc Socialist Ungar și ale AVO (Securitatea de Stat a Ungariei) și difuzată de aceasta din urmă.

Pe cale de consecință a celor relevante, agenți curieri ai mișcărilor „solidarnosc” din Polonia, „forumurilor civice” din Ungaria, Cehoslovacia și RD Germană sunt interceptați și anchețai în plenitudinea îndeplinirii misiunilor de racolare și fixare a sarcinilor ce reveneau „revoluționarilor aleși pentru provocarea surprizelor strategice (politice) planificate”. Ei aveau să recunoască cine sunt, de unde au venit și cu ce scop, precum și gradul de îndeplinire a misiunilor. Mai puține detalii însă privind elementele operaționale – consemne, parole, sisteme secrete de comunicare prin care urma să se realizeze mobilizarea persoanelor care urmau să-și asume riscurile provocării și conducerii (dirijării) evenimentelor amorsate.

În toamna anului 1989, emisarii realizaseră contacte și constituiseră puncte de sprijin în Alba Iulia, Arad,

Brasov, București, Caransebeș, Cîsnădie, Cluj, Constanța, Craiova, Cugir, Iași, Lugoj, Oradea, Satu-Mare, Sibiu, Târgu Mureș, Timișoara... (ordinea este cea alfabetică, dar lista nu este completă).

Se impune o mențiune. Contactele au fost mult mai numeroase decât punctele de sprijin efectiv create, ele având ca scop și punerea Securității pe piste false. Ipotețic, fiecare contact trebuia să treacă printr-un filtru, până a se stabili că este o derută. Amestecul premeditat al contactelor întâmplătoare cu cele de creare a punctelor de sprijin a fost o tactică prin care s-a îngreunat identificarea și controlul acestora din urmă.

Fiecare emisar acționa „multiplu de zece”, iar fiecare nou membru căuta alți zece. În București s-au vizat recrutări, inclusiv din rândurile elevilor de liceu, cu care se realizau întâlniri de instruire în parcuri. „Instrucții” erau persoane recent revenite în țară. Unii părinți îngrijorați s-au adresat Biroului de Informații, Sesișării și Reclamații al Ministerului de Interne.

În zilele de foc din decembrie 1989 am avut confirmarea deplină a misiunilor acelor emisari. Cele mai multe orașe-țintă ale curieratului lor au fost cuprinse în după-amiaza zilei de 22 decembrie de furia unor revolte, aparent ilogice, în care, inițial, interlopi periculoși, terorizând unitățile de Securitate și Milicie (din înalt ordin subordonate comandamentelor județene militare de apărare, urmare a stării excepționale instituite), s-au transformat ad hoc în „revoluționari profesioniști”. În seara zilei de 22 decembrie, generalul Vlad, fiind chemat în sediul Comitetului Central,

a asigurat preluarea rapoartelor operaționale telefonice ale șefilor unităților județene (municipale și orașenești, unde existau structuri locale) ale DSS, transmise la cabinetul șefului departamentului. Invariabil, la apelurile „Suntem atacați, ne dau foc, ce facem?”, răspunsul era standard: „Solicitați sprijin comandamentului județean de apărare!”. Șeful Securității județului Sibiu, locotenent-colonelul inginer Theodor Petrișor, primind această soluție, mi-a spus să aștept un moment și să ascult. A deschis probabil fereastra și a orientat receptorul telefonului spre exterior. Am auzit un tir infernal, suierături și răpăit de gloanțe cum numai în filmele de război auzisem. „Cine trage?”, l-am întrebat. „Cei la care ne trimiteți să ne apere!”, a fost răspunsul.

În sinteză, când generalul Vlad a cerut să fie informat despre situația din țară, i-am raportat că pe linia Timișoara-Reșița – Caransebeș – Alba Iulia (Cugir) – Sibiu – Brașov, Banatul și Transilvania sunt încercute de focarele unor violențe extreme ale căror ținte erau sedii ale Securității și Miliciei, unele fiind atacate, incendiate, cu evidenta intenție ca ocupanții lor să fie arși de vii. Am mai menționat că, așa cum se prezintă situația, Banatul și Transilvania par a fi izolate de restul țării și i-am prezentat succint ce s-a comunicat din fiecare județ. S-a interesat dacă sunt probleme la Târgu-Mureș, în Harghita și Covasna. Acolo însă era o liniște suspectă și se aștepta ca, în următoarele două zile, la Odorheiu Secuiesc și în alte localități să se declanșeze evenimente de un tragism cutremurător...

Aurel ROGOJAN

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Și acum regăsesc în memorie citatele extrase cândva, ceea ce seamănă cu o vagă regășire de sine. Constat că proiectele abandonate ne „seamănă” mult mai bine decât cele realizate – și știu și de ce, dar n-are rost să mai explic.

Ieri am fost la cimitir, la mormântul mătușii mele, a cărei zi onomastică ar fi fost (...) de Sfântă Maria. A mers și doamna Voicu, vecina ei, cea care, la o precedentă vizită, neputându-ne însoți, mă rugase plângând să nu uit să-i

transmit „multă sănătate lui vecina din partea mea”. N-am fost prea mirată totuși de acest straniu mesaj pe care l-a repetat de câteva ori, ca nu cumva să-l uit. Mi-am amintit pe loc cum mătușa mea, într-o împrejurare similară, auzind că mergem la mormântul cuiva pe care-l cunoștea și ea cu paza împlinirii a șapte ani de la moarte, a intervenit prompt cu același soi de mesaj: „Să nu uitiți s-o pupi pe madam Liznic (asta era soția răposatului), și lui domnu' Liznic (decedatul) să-i spui la mulți ani din partea mea”. Acest mod de comunicare cu cei plecați, ce ignoră complet felul în care se petrecuse despărțirea, m-a lăsat

atunci stupefiat. Acum, reînălându-l, mi-am dat seama că ține de o anumită, să-i zic, concepție despre moarte. Mătușa mea, ca și doamna Voicu, ca mulți alți oameni cu o anume simpatie de gândire, se consideră în continuare în dialog normal cu cei morți sau, mai degrabă, își închipuie că ei continuă să trăiască la fel ca și ceilalți, chit că sunt acolo, la cimitir. De aceea, când merg la mormânt, îi fac celui plecat o dare de seamă asupra celor petrecute între timp, convingându-l că cei de dedesubt lor au înregistrat informațiile.

Dar toate aceste gânduri nu au nimic de-a face cu ceea ce simți în

fața acelei cruci care-ți amintește brusc și indiscutabil că un om drag este acolo, sub pământ, și că n-ai să-l mai vezi niciodată. Zadarnic spunem că el e în cer. El e în pământ. Moartea mătușii mele, petrecută în răstimp de opt zile, ne-a răvășit pe mama și pe mine în egală măsură. Eram trei. Fiecare familie are câte o grupare de forțe, așezată fie pe sexe, fie pe cine știe ce alt criteriu (o descendență comună, o preocupare comună, un interes comun).

Tia Sărbănescu, Femeia din fotografie. Jurnal 1987-1989, București, Compania, 2002, p. 231-233

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Animăți de înălțătoare gânduri și simțăminte, toți cei prezenți au făcut tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu, în momentul sosirii la Palatul Republicii, o insufletitoare primire.”

Nu au lipsit pionierii și soimii patriei, sănătoși și fericiți copil ai „Epocii de Aur”, care s-au desprins din mulțime, așa cum au învățat la repetiții, pentru a oferi flori „Tovarășilor”.

Nu demonstrație, ci adunare festivă

A urmat Adunarea solemnă de la Palatul Republicii, deschisă de Manea Mănescu, membru al CPEx al CC al PCR, vicepreședinte al Consiliului de Stat. A fost transmisă în jurul orei 17:00 la posturile naționale de radio și televiziune. Tovarășii din conducerea statului au urmărit, apoi, spectacolul omagial. Din mii de piepturi au răsunat lozinci ca „Ceaușescu reales la al XIV-lea Congres!” sau „Stima noastră și mândria – Ceaușescu, România!”. De organizare s-au ocupat Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști, Consiliul Național al Organizației Pionierilor, Ministerul Apărării Naționale, Radioteleviziunea Română. Regia artistică: Dan Micu, Cristian Hadjiculea.

Discuții aprinse în capitala Poloniei

La Varșovia a avut loc cea de-a 14-a plenară a CC al PMUP consacrată formării noului Guvern și situației politice din țară – informa Agenția PAP.

„În documentul dat publicității se arată că situația din Polonia s-a agravat în mod periculos. A fost zdruncinat edificiul politic al transformărilor treptate ale sistemului convenite în cursul convorbirilor de la „masa rotundă”. Cresc



Revistele de modă recomandau tricotate în culori mai puțin îndrăznețe

FOTO: Revista Moda

oboseala și dezamăgirea cetățenilor din cauza destabilizării economice și politice prelungește. În întreprinderi au loc din nou greve politice”, scria Șteinea. „Polonia – se menționa în finalul articolului – trebuie să rămână și pe mai departe, din punct de vedere economic și militar, o verigă reală a CAER și a Tratatului de la Varșovia. Participarea noastră la Tratatul de la Varșovia reprezintă de câteva decenii garanția securității naționale.”

România, pe podium la Zürich

S-a terminat concursul de atletism de la Zürich. În clasamentul general al „Marelui premiu IAAF” realizat după încheierea concursului, primul loc era ocupat de atleta română Paula Ivan, cu 49 de puncte, urmată de Sandra Farmer (SUA) și Marlene Ottey (Jamaica), cu câte 45 de puncte fiecare. Locul al treilea i-a revenit sovieticei Galina Crischiakova, care a acumulat 43 puncte. Paula Ivan este prima și în clasamentul probei de 1 milă, iar o

altă română, Marieta Ilcu, a ocupat locul al doilea la săritura în lungime.

Macaraua mobilă cu braț înclinabil pentru montaje grele

Lucrătorii Uzinei București a Centralei de Mecanizare din Ministerul Construcțiilor Industriale au raportat finalizarea unui utilaj cu parametri tehnico-funcționali competitivi pe plan mondial – macaraua mobilă cu braț înclinabil pentru montaje grele, de 3.500 tone-forță-metri. Construită pentru utilizare la șantierele navale sau la uzinele nucleare-energetice, macaraua era cel mai mare utilaj de acest gen fabricat până la acel moment în țară. Avea capacitatea de a ridica o încărcătură de 160 de tone la înălțimea de 90 de metri, față de doar 20 de tone la 52 de metri, cât era posibil înainte. Pentru finalizarea sa a fost nevoie de colaborarea a peste 20 de întreprinderi din țară, printre care: Întreprinderea de Tevi Roman, Întreprinderea de Mașini Grele București, Întreprinderea „Cablul

românesc” Ploiești, Uzina Mecanică Timișoara, Întreprinderea „Electroputere” Craiova etc.

Lucru de mână

În suplimentul Femeia și căminul, revista Femeia recomandă cititoarelor sale să tricoteze o bluză de bumbac de culoarea miezului de piersică. Modelul tinerească, pentru zilele de vacanță, era o combinație de motive – romburi, ajur, împletituri în alternanță – punct de jersey pe față și punct de jersey pe dos etc. Însă „măncările lejere, gen raglan, decolteu rotund și suficient de mare, atât pe față, cât și pe spate, conving încă o dată că modelul este adresat în special tinerelor”.

Retușarea hainelor din anii trecuți și împodobirea lor cu „mici ornamente în culori vesele, care să le dea elementul de frumusețe” era altă îndelungată recomandare pentru timpul liber. Ornamentele indicate erau imprimuri cu buchețele de flori de câmp, „aruncate pe o bluză într-o singură culoare sau ordonate frumos într-un decor floral al unei fuste”.

Alexandra ZOTTA

Sprijin papal Solidarității

(Urmare din pag. 1)

În acele momente (din anul 1968 – n.r.), și la noi s-a activizat biserica – și biserica catolică și biserica reformată, care se pronunțau pentru recunoașterea bisericii. Voiau să umbrească toate realizările obținute de Cehoslovacia după revoluție. Și în Cehoslovacia, 80% din populație o constituie catolicii. Însă și biserica a jucat la noi un rol fătâș reacionar. (...)

Am vrut în expunerea mea să demonstrez cum a acționat contrarevoluția în Cehoslovacia și ce concluzii a tras partidul nostru din evoluția acestor evenimente. Experiența noastră a demonstrat că pentru a da o lovitură puternică forțelor revizioniste și contrarevoluționare trebuie să avem un partid unit, marxist-leninist, consolidat. Partidul trebuie să fie ferm în rezolvarea problemelor celor mai urgente, să aibă un program clar, concret, precis și în jurul lui să mobilizeze pe toți comuniștii. Am realizat și soluționat această criză prin metode politice și cred că fiecare om cu rațiune obiectivă înțelege acest lucru. Însă folosind metode și măsuri politice, aceasta nu înseamnă că și conducerea trebuie să se teamă de măsuri de urgență și de alte metode în lupta împotriva forțelor contrarevoluționare.”

Suveranul Pontif polonez

Implicarea Suveranului Pontif în mișcările sociale din Polonia datează din anii '70. După alegerea ca Papă, sub numele de Ioan Paul al II-lea, a cardinalului polonez Karol Wojtyła (16 octombrie 1978), Edward Gierek, liderul PMUP, a fost de acord cu revenirea în patrie a Papei Ioan Paul al II-lea, într-un pelerinaj. Decizia respectivă a fost controversată deoarece autoritățile de la Varșovia cunoșteau faptul că Suveranul Pontif generase probleme regulimului

comunist. În calitate de cardinal, acesta a avut întrevederi cu fondatorii KOR („Comitetul pentru Apărarea Muncitorilor” – o organizație ce lupta împotriva sistemului de conducere și control comunist). Totodată, la 30 septembrie 1976, Karol Wojtyła a creat un fond de ajutoare a familiilor demonstraților anticomuniști arestați din Arhiepiscopia Cracoviei.

Cu prilejul efectuării primului său pelerinaj în Polonia, în calitate de Suveran Pontif (2-10 iunie 1979), Ioan Paul al II-lea a ținut slujbe în aer liber la Mănăstirea Czestochowa (de pe Muntele Sfânt Jasna Góra), la Biserica „Sfânta Ana” din Cracovia, în localitățile Nowy Tag (lângă granița cu Cehoslovacia), Nowa Huta și, din nou, la Cracovia.

Intervențiile repetate ale Papei Ioan Paul al II-lea în mișcările sociale din Polonia au generat discuții aprinse la Moscova deoarece acesta punea în pericol întregul edificiu comunist creat de Iosif Stalin în Europa după cel de-al doilea război mondial. Tentativa turcului Mehmet Ali Ağca de a-l asasina pe Suveranul Pontif la 13 mai 1981, în Piața Sfântului Petru din Roma, nu a făcut decât să amplifice bănuielele privind încercările Kremlinului de a-l reduce la tăcere prin orice mijloace pe Papa Ioan Paul al II-lea. Ancheta inițiată de autoritățile italiene nu a reușit să demonstreze implicarea directă a KGB-ului în tentativa de asasinat. În schimb, au existat probe care atestau implicarea autorităților bulgare în organizarea atentatului. La anchetă s-a descoperit că Mehmet Ali Ağca a avut o serie de contacte cu agenți secreți bulgari.

În opinia noastră, activismul promovat puternic și eficient de Papa Ioan Paul al II-lea pentru democratizarea societății poloneze – la sfârșitul anilor '70 și în cursul deceniului care a urmat – constituie unul dintre cei mai importanți factori care au determinat prăbușirea regimului comunist de la Varșovia, în anul 1989.

Dr Petre OPRIȘ

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Mă ocupam de dosarele muncitorilor care furau de pe șantier”

(Urmare din pag. 1)

Oamenii se fereau să se întâlnească; totdeauna se putea găsi cineva într-un grup care să dea o conotație politică unui cuvânt. Fiecare se uita peste umăr; era o frică generală și se simțea plătind în aer „vânătoarea”. Eu eram preocupată de ideea de a pleca mai repede de acolo, pentru că rămăsesem și

singură pe domeniu în întreprindere, iar slujba era foarte grea. Aveam și o relație încordată cu cei de la serviciul «Personal». Erau acolo niște persoane care aveau impresia că au privilegii față de restul. Mă urmăreau și dacă vin la program, deși eu, prin natura profesiei, puteam veni și pleca atunci când voiam. Cu directorii, care erau în număr de cinci, dacă nu îi punem la

socoteală și pe cel general, mă înțelegeam bine.

La 16 decembrie 1989 alergam între tribunal și judecătorie și, pe o porțiune cu gheață, am alunecat și mi-am rupt piciorul. După ce am ieșit din spital m-am întors la întreprindere și am stat acolo până prin 1991, când mi-am găsit alt post și am reușit să plec prin transfer.” (a consemnat Irina MUNTEANU)

SIDERURGIȘTII FĂCEAU SPECULĂ CU CÂRNE ȘI ERAU VIZITAȚI DE SECURITATE

(Urmare din pag. 1)

Tehnologii pe hârtie

În epocă, însă, erau invocate noi tehnologii, modernizări, investiții... A devenit posibilă elaborarea economică a oțelurilor cu conținut de carbon sub 0,01 % și conținuturi deosebit de scăzute de P (fosfor – n.r.) și S (sulf – n.r.). În această direcție, lucrările de cercetare și cele de proiectare a echipamentelor industriale au mers în paralel, astfel că până la sfârșitul acestui an va coincide, sperăm, cu deplina valoare a eforturilor de cercetare și proiectare”, se arată în articolul „Tehnologii noi în fabricația oțelului”, semnat de dr. ing. Liviu Grecu în almanahul Magazin '89... Vechile cuptoare Martin au cunoscut și ele modernizările determinate de necesitatea creșterii productivității lor și diminuarea consumurilor specifice de combustibil”, se mai arată în loc.

În altă parte se poate citi despre turnarea continuă a oțelului... O altă dezvoltare tehnologică este legată de turnarea continuă a oțelului, care a permis reduceri sensibile ale consumurilor specifice de energie pe fluxul de fabricație – eliminând pe lângă etapele de turnare și laminare a lingourilor și investiția legată de laminorul corespunzător și conducând la o creștere spectaculoasă a scoaterii de metal (creștere absolută de 12-14%), mai spune articolul respectiv.

„Productivitatea era slabă și existau multe rebuturi. Asta am înțeles-o abia când am venit patronii ruși și care au redus rebuturile la zero: cu un cuplor noi făceam cât producția a 6-7 din '89”, completează Nicolae Coman. Combinatul de Oțeluri Speciale Târgoviște a fost privatizat în 2002, fiind preluat de firma elvețiană Conares Trading, care ulterior a devenit parte a grupului rus Mechel.

„Se făceau niște modernizări de mână a doua pentru că cele de primă mână erau foarte scumpe. Existau exporturi, dar de produse siderurgice cele mai joase, alții le luau și le foloseau mai departe”, continuă Șerbănescu, care își amintește că s-a încercat aducerea de minereuri din URSS, Brazilia, Australia sau chiar Algeria. „Plata datoriei externe s-a făcut prin amputarea importurilor, nu prin exporturi. Siderurgia era privilegiată, pentru că se importa materie primă”, mai completează analistul.

Ramură de grad zero

„Siderurgia era o ramură de grad zero. Se investise foarte mult în cele 6 combinate. Se făcea oțel de proastă calitate, dar se realizau și produse superioare”, completează Nicolae Coman. El amintește că la Combinatul de Oțeluri Speciale de la Târgoviște se făceau și bare pentru centrala nucleară de la Cernavodă, care aveau o compoziție greu de atins și se făceau după standarde înalte. La final, producția era auditată de canadienii de la Atomic Energy of Canada Limited (AECL).

Interogatorii la Securitate

„Se lucra în ritm barbar, oțelăria era unică în lume, iar muncitorii inițial au venit de la Galați, însă inginerii din Ardeal, de la Hunedoara și Reșița”, spune Coman. Fiind o ramu-



Lucrurile trebuiau să meargă ceas în întreprinderile românești. Defecțiunile se puteau încheia și cu interogatorii la Securitate FOTO: Agerpres

ră strategică, atunci când se întâmpla ceva intra pe fir și Securitatea... La orice avarie dădeam cu subsemnatul la Securitate. Țin minte că la un moment dat s-a distrus o șarjă, iar instalația n-a fost repornită la timp. Jumătate de zi de dat declarații că nu suntem teroriști care lucrăm pentru state străine. Cunoșteam care sunt securiștii din combinat, ne avertizau ce spunem mereu când veneau alții în grad mai mare”, povestește Coman.

„Ne-am învățat drepturile“

Acum siderurgiștii nu s-ar mai putea întoarce la modul de muncă din 1989. Au învățat să nu mai lucreze sâmbăta, să lupte pentru prime și sporuri, într-un cuvânt pentru drepturile lor, mărturisește secretarul general al METAROM.

„Față de actualele momente, în primul rând siderurgia exista. Asta este cel mai important. În al doilea lucru, față de potențialul actual de producție, în 1989 era dublu”, calculează și Ilie Șerbănescu, care nu vede cu ochi buni actuala situație din siderurgia românească. „Acum nu se mai poate face nimic pentru că nimic nu mai e în mâini române, metalurgia neferoasă este la ruși, iar cea feroasă e la Mittal. Acum Mittal poate exploata ce a gândit Ceaușescu, într-o rețea”, spune Șerbănescu.

Acelor Mittal deține în România combinatele din Galați, Hunedoara, rușii de la Mechel dețin unități la Târgoviște și Câmpia Turzii, iar cei de la TMK dețin combinatul de la Reșița. Tenaris mai deține combinatul de la Călărași. Toate acestea mai dețin și alte uzine, de data aceasta metalurgice.

Acelor Mittal are în România și Petrotub Roman și o unitate de producție la Iași. Tenaris mai deține combinatul Silcotub de la Zalău, TMK are în portofoliu și fabrica de țevi de la Slatina, în vreme ce Mechel deține Ductil Steel Buzău și o parte din combinatul Oțelul Roșu.

Sindicaliștii din METAROM au pichetat în urmă cu câteva săptămâni sediile Guvernu-

lui și Președinției, cerând garanții de stat la credite și utilizarea de produse metalurgice românești în lucrările de infrastructură. În cazul în care situația nu se va remedia, METAROM amenință cu un miting în septembrie, unde vor participa 2.000 de oameni.

Daniel IONAȘCU	
Metalurgia feroasă, inclusiv extracția minereurilor	
Anul	Număr întreprinderi
1960	18
1970	19
1980	27
1985	30
1989	34

Numărul mediu al salariaților	
Anul	Salariați
1960	67.565
1970	84.611
1980	139.620
1985	170.421
1989	160.243

Consumul de energie electrică pe muncitor kWh	
Anul	Consum
1960	12.894
1970	29.705
1980	49.090
1985	54.915
1989	67.602

Producția de fontă a României (mii tone)	
Anul	Producția
1950	320
1960	1.014
1970	4.210
1980	9.012
1989	9.052

Producția de oțel în România	
Anul	Producția (mii tone)
1950	555
1960	1.806
1970	6.517
1980	13.175
1989	14.415

ARTICOLUL ZILEI

Mărturia de a clădi

Eram acolo, în aceeași încăpere, înundată de soarele dimineții de iulie, văzusem împreună fișe, registre, planificări, concluziile unor investigații de sănătate pe care ea le realiza cu specialiștii din clinicile stațiunii, într-un cuvânt, „citisem” în dula-purile acelea, sculptor de albe, sănătatea celor peste 4.000 de locuitori ai circumscriptiei sanitare urbane doi. Ea povestise fermecător despre viața și munca părinților ei, țărani de generații, de pe Baraolt, despre mama care o adusese pe lume, tocmai în vara aceea când pământurile noastre clocoteau de urgiile războiului, despre un soldat care s-a oprifit apoi la poarta lor în toamna celuialt an, când făcuse pace, soldat care venea direct de pe front și care era de fapt tatăl ei, loja.

Și totuși, când a intrat primul pacient, noi n-am mai existat acolo pentru ea. M-am retras într-un unghi de fereastră și m-a uimit să constat că femeia aceasta robustă, aparent puțin aprișă, s-a ridicat grâjile să-și ia în primire bolnava. Și timp de mai bine de o

jumătate de oră, tot universul ei a fost doar ea, bătrânică aceea care își lăsase în semn de mare respect bastonul și papucii la ușă. A poftit-o să stea și vocea ei avea mlădieri calpe, privirile îi transmiteau numai speranță și bucurie. Minute în șir i-a ascultat înimă, zbaterea sângelui, a iscodit-o dacă doarme bine sau nu ori dacă și-a uitat bunul obicei să-și îngrijească la fel grădina casei sale.

...Sunt mai bine de 20 de ani de când ei, soții Lenke și Nicolae Bukovinski, tineri absolvenți medici, veneau la-circumscripția sanitară Târlășua. Așezarea de pe Bârgaiei Bistriței se constituia de fapt atunci din pălcuri de case risipite pe spinări de deal ori dincolo de coama muntelui pe zeci de kilometri. Doi cai mărunți și șareta doctoriței Lenke Bucovinski treceau zilnic spre satele acelea. Erau anii când, sub însemnurile Congresului al IX-lea al Partidului, viața își vindecase rănilile războiului și, sub conducerea comuniștilor, oamenii se îndreptau spre rosturi noi, mai bune, mai înalte. Tânăra doctoriță de atunci se oprea în sate să administreze per-

sonal vaccinurile în școli, să dea consultații celor ce nu se mai încumetau să vină pe distanța mare până la dispensar, să asculte cum bat inimile copiilor acestora, cu obraji ca ionatanele toamnei. Femeile o așteptau și ea nu pleca spre alt sat ori peste munte până nu-și consulta fără grabă pacienții, până nu sfătua gravidele din luna a noua să vină din timp la casa de nașteri din Târlășua. Oamenii o petreceau cu bucurie, o socoteau drept parcă ar fi de aici dintotdeauna...

—Eram foarte tineri, spune doctorița, soțul meu era la o altă circumscripție medicală, dar de câte ori aveam o urgență, alergam unul la altul să ne sfătuim, să administrăm tratamentul cel mai indicat, să căutăm în literatură, de specialitate cazuri similare... Pe atunci, stația cea mai apropiată de Salvare era la 40 de kilometri, și când nu aveam timp de așteptat, când viața era în pericol, intervențiile le făceam noi, cu profesionalism, cu curaj, cu răspundere.

Smaranda Sburlan
Femeia, nr. 8/1989

RADIOGRAFIILE CULINARE

Nu-i bună, da-i bună...

În vara anului 1989 mergeam aproape în fiecare zi la grădina bunicului meu. Aceasta era așezată la câțiva km de sat, lângă un iaz foarte întins, un peisaj incredibil de frumos. Ajungeam acolo numai cu căruța trasă de cai. Aici bunicul cultiva tot felul de legume, roșii, castraveți, ardei, vinete, goșoșari. În aceeași colibă stătea și nenea Ghiță, un cioban care își păștea oile prin împrejurimi. Îmi amintesc cum într-una din zile am plecat cu verisoarele mele la grădină, de dimineață, fără a ne lua mâncarea la noi. Ajunse acolo ne-am amuzat de urda pusă de nenea Ghiță în tifoane la scurs, agățată de tavanul colibei, dar am spus că nu vom mânca niciodată așa ceva, când am aflat că este un derivat de lapte, obținut prin fierberea zerului rămas după prepararea cașului.

Deși nu gustasem niciodată, mi se părea că nu e ceva mâncabil. Orole au trecut, am tot încercat să ne uimem stomacul cu legume, dar nu ne-au prea ținut de foame până seara. Așa că am atentat la urdă, puțin câte puțin, în speranța că proprietarul nu își va da seama că urda a devenit mai mică. Chiar mi s-a părut foarte gustoasă, așa că gaura în tifon a tot crescut. Bineînțeles că nenea Ghiță ne-a prins, dar a fost încântat să vadă că ne place urda lui.

Peste ani, când am revenit în satul natal,

am aflat de la soția ciobanului că urda era preferată acestuia. Avea patru mâncăruri cu urdă pe care trebuia să i le prepare soțului din când în când: tăiței cu urdă și ciuperci, sarmale cu urdă, clătite cu urdă și urdă cu ardei gras. Iată și rețetele acestor preparate, pe care le-am primit de la tanti Ileana, soția: pentru tăiței cu urdă avem nevoie de 300 g tăiței cu ou, 200 g urdă, 50 g hribi uscați, 50 g unt, usturoi, pătrunjel, sare, piper. Ciupercile se înmoaie în apă caldă circa 30 minute, se scot, se storc bine și se înăbușă într-o tigaie cu ulei și câțiva căței de usturoi, care se scot când încep să se rumenescă. Se adaugă sare și piper, după gust, și la sfârșit puțin pătrunjel tocat. Tăiței se fierb, se scurg, se spală și apoi se amestecă cu urda frecată bine. Se pun într-un vas termorezistent, se toarnă deasupra sosul de ciuperci și se țin la cald. Pentru sarmalele cu urdă e nevoie de un kg urdă, 100 g orez, 2 ouă, 2 cepe, mărar, 400 ml borș, 100 ml suc de roșii, 50 g făină, 50 g unt, 200 ml lapte, foi de ștevie, sare, smântână sau iaurt. Foile de ștevie se opăresc și apoi se scurg bine. Urdă se amestecă împreună cu ceapa și mărarul tocat mărunt. Orezul se fierbe pe jumătate și se amestecă în urdă cu ouăle și puțină sare. Cu această compoziție se fac sarmale mici, împăturite în foi de ștevie, care se fierb cu borș amestecat cu suc de roșii. Din

făină, unt și lapte se face un sos alb, care se toarnă peste sarmale, când au scăzut, și se mai dau câteva clocoțe sau se introduc în cup-tor. Se servesc cu smântână sau iaurt. Clătitele cu urdă se fac din 250 g urdă, 50 ml lapte, 2 ouă, 25 g unt, mărar, sare, smântână sau iaurt. Urdă se freacă bine cu laptele cald și apoi se adaugă ouăle, mărarul tăiat fin și sare după gust. Cu această compoziție se umplu foile de clătite, se rulează, se așază într-un vas termorezistent și se pune puțin unt deasupra. Se țin la cuptor circa 10 minute. Se servesc cu smântână sau iaurt.

De neevitat este și urda cu ardei gras, iar cantitățile exacte sunt: 5 ardei grași roșii, un kg urdă, o crenguță de cimbru, o crenguță de busuioac, o legătură de pătrunjel și două linguri de unt. Ardei se coc, se curăță și se lasă să se scurgă bine. Se pot lăsa și o noapte întreagă într-o strecurătoare. Se amestecă untul moale cu urda, apoi cu verdețea tocată. Se taie ardeii felii și se așază într-o formă de budincă. Se pune deasupra urdă și se bagă vasul la frigider, unde trebuie să stea câteva ore. Se scoate din formă cu grijă, se așază preparatul pe un platou, se garnisește după plac, cu măsline negre fără sămăburi, măsline verzi umplute cu ardei gras, cubulețe de castravete. Se servește cu pâine prăjită.

Carmen DRĂGAN

VIAȚA DE PARTID

În 1989 se pregătea sistematizarea a trei orașe și 11 comune mari din județul Arad

Nu numai oamenii muncii erau vizati de propaganda comunistă. Mecanismul a fost pus la punct în detaliu astfel încât să acționeze asupra tuturor categoriilor sociale. Mai mult, intelectualii veneau cu puterea exemplului; iată că și oamenii cu școală achiesează la ideile generoase ale mișcării politice!

Cum existau organizații de partid în întreprinderi, la fel funcționau și în cadrul personalului TESA și în birourile de specialitate. La Centrul de Proiectare al Județului Arad, secretarul organizației de bază a partidului a fost ing. Elisabeta Drijman. Ei i-a revenit sarcina de a analiza, în ianuarie 1989, expunerea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la sedința comună a Plenarei CC al PCR, a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești, considerată un document programatic pentru activitatea tuturor sectoarelor economice, politice, sociale și culturale din patria noastră. Amplu dezbătut și în adunările generale ale organizațiilor de partid, conținutul expunerii a fost aprofundat în vederea îndeplinirii la cel mai înalt nivel calitativ a sarcinilor ce revin fiecărui colectiv de oameni ai muncii.

Presa timpului notează mai ales capitoul „Înfrățirea neabătută a programelor de organizare și sistematizare a teritoriului, a localităților patriei”, care a suscitat un interes deosebit în debateră din organizația de bază de la Centrul de Proiectare al Județului Arad. Dincolo de limbajul de lemn, aceiași la fiecare prezentare, erau ideile novatoare ale lui Nicolae Ceaușescu, despre sistematizarea teritorială – un plan agresiv care viza măturarea de pe hartă și comasarea în câteva blocuri de locuințe a câte unui sat. La Dorobanți, de pildă, care aparținea de Curtici și era un sat 100% maghiar, se plănuia demolarea întregii localități, ararea locurilor unde erau odinioară casele, și mutarea sătenilor în două blocuri de locuințe cu mai multe scări, construite pe actualul perimetru al Combinatului Agroindustrial Curtici, în zona intersecției cu Fabrica de Gheață (falimentată și ea după Revoluție).

Așadar, discursul lui Ceaușescu trasa pentru proiectanți sarcina de a alcătui schițele de sistematizare al comunelor din județ, „în concordanță cu cerințele și exigențele actuale, contribuind la ridicarea nivelului general de viață al populației de la sate și, în același timp, la conservarea și folosirea judicioasă a fondului funciar și apărarea mediului înconjurător”.

În ianuarie 1989, schițele de sistematizare al viitoarelor orașe agroindustriale Pecica, Sîntana și Gurahonț erau deja realizate, iar în primul trimestru al anului au fost finalizate proiectele lor. În 11 comune mari din județul Arad își desfășurau activitatea consilii unice agroindustriale. Dintre acestea, pe planșetele arhitecților de la Centrul de Proiectare au și fost schițate unele localități-model dispunând de construcții agroindustriale destinate desfășurării unor activități economice complexe, de spital și maternitate, liceu, locuințe adaptate la specificul arhitecturii locale pentru cei care nu dispun de case proprii, „soluții deosebit de ingenioase fiind propuse de comuniștii Andronica Cimpan și Silviu Porițchi” – după cum spunea Elisabeta Drijman.

Anul 1988 fusese foarte aglomerat pentru arhitecții arădeni, care au primit ca sarcină de final de an să asigure o funcționalitate și o plastică arhitecturală mult îmbunătățită blocurilor de locuințe. „Orientarea tematicii adunărilor generale ale organizațiilor de bază și ale discuțiilor individuale cu membrii de partid spre găsirea unor metode și căi adecvate stimulării gândirii creatoare, schimburile de experiență organizate de biroul organizației noastre de bază cu colective de proiectanți din alte orașe ale țării, frunțase în domeniul nostru de activitate, au contribuit la rezultatele bune pe care le-am obținut” – sublinia arhitecta Drijman. Aceste rezultate s-au materializat în apariția unor zone noi în municipiul Arad: ansamblul de locuințe din Calea Aurel Vlaicu, Bulevardul Republicii și Calea Armatei Roșii erau cele mai noi (raportate la anul 1989), proiectele lor purtând semnăturile arhitecților Alexan-

dru Madi, Maria Bulgăreanu, Dan Mitrici, Lucian Slatina, a inginerilor Bernadeta Albu, Enea Lazăr, Axente Luca, Nicolae Alexa și Mircea Săcu.

Arhitectul Viorel Bulgăreanu, de numele căruia se leagă, de pildă, proiectarea unei părți preponderente a cartierului Micalcă, spunea în ianuarie 1989 că „promovarea noului în vederea creșterii eficienței economice a proiectelor noastre este, de asemenea, o sarcină principală ce ne revine”. Astăzi trecut în neființă, arhitectul Viorel Bulgăreanu a fost în anul Revoluției directorul Centrului de proiectare și membru al biroului organizației de bază PCR. Unul dintre proiectele sale era utilizarea formelor noi și re folosibile de energie, prin folosirea apelor geotermale în unități economice și locuințe din Semlac, Nădlac, Curtici și Macea. Proiectul a fost abandonat după Revoluție, deși de cealaltă parte a graniței, în Ungaria, el a fost pus în aplicare în perioada respectivă și funcționează și astăzi, exploatându-se potențialul geotermal.

În municipiul Arad se preconiza că celor 1.500 de apartamente care utilizează apa menajeră încălzită cu ajutorul instalațiilor de recuperare a căldurii din apele uzate de la întreprinderea de spirt și drojdie li se vor alătura alte 2.500 de apartamente în zona Gării beneficiind de apă încălzită prin recuperarea energiei termice de la secția turnătorie a IVA. Asta însă nu s-a mai întâmplat, pentru că Revoluția a dat peste cap planurile proiectanților. Cele două fabrici s-au desființat.

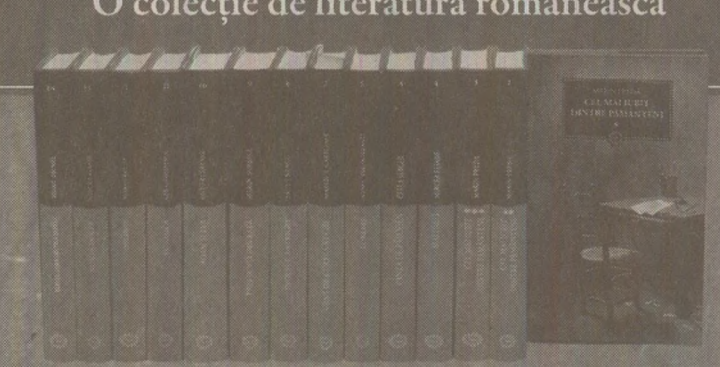
Astăzi, Centrul de Proiectare se numește Proiect SA. Este cel mai mare institut de arhitectură din județul Arad și are în continuare în componență mai mulți specialiști și de dinainte de 1989. De asemenea, dispune de cea mai bună bază de date din județ, tocmai pentru că a moștenit întreaga arhivă a Centrului de Proiectare, inclusiv clădirea acesteia, la 100 de metri de kilometrul 0 al municipiului, construcție care astăzi este una dintre cele mai bine echipate clădiri de birouri din Arad.

Andrei ANDO

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!



BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească



În fiecare miercuri,
numai cu **JURNALUL NAȚIONAL**
CEL MAI CITT ZIAR DE CALITATE
www.jurnalul.ro

10^{,9} LEI

Cartile se distribuie la chisocuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

COMENTARIU PRIVIND POZIȚIA LUI ALEXANDER YAKOVLEV FAȚĂ DE PACTUL HITLER – STALIN

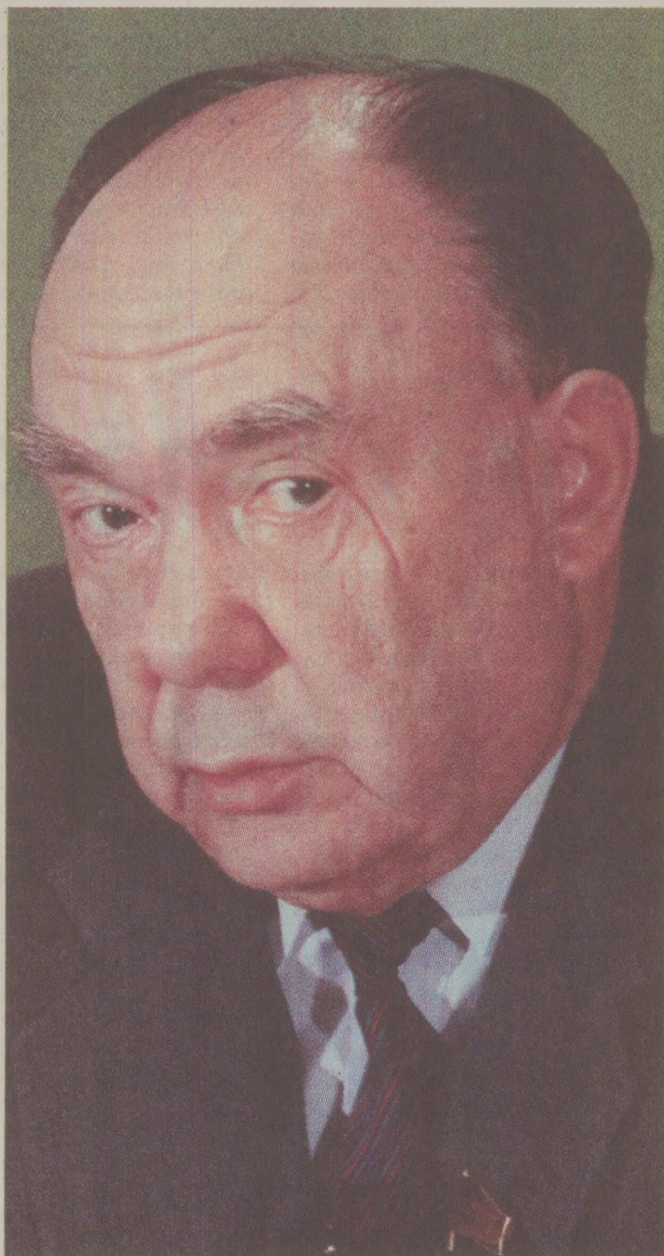
Interviul din Pravda, de la 18 august 1989, este tipic pentru modul în care conducerea sovietică se raportează la multe probleme: propulsată de logica „noii gândiri” și de escaladarea presiunii publice, admite (sau face o concesie), pentru ca apoi să revină la poziții conservatoare. Mai întâi, Pactul cu Hitler a fost explicat în termenii propagandei convenționale, iar existența protocoalelor secrete a fost negată sau prezentată ca fiind foarte puțin certă. Acum, Yakovlev aduce o mică doză de opoziție morală asupra acestui Pact, dar, în același timp, își menține justificările formulate în termeni de putere politică și deplânge protocoalele, micșorându-le însă importanța ca fiind ceva despre care numai Stalin și Molotov au știut și care nu a influențat cu nimic încorporarea statelor baltice în URSS. Interviul nu este ultima confruntare a conducerii sovietice cu această chestiune.

Ar fi, desigur, greșit să se afirme că Pactul nazisto-sovietic din august 1939, cu protocoalele sale secrete și cu acordurile implicate, a fost evenimentul hotărâtor în ceea ce privește marea tragedie pe care Hitler a făcut-o să se abată asupra lumii. Asemeni tuturor istoricilor și politicienilor, liderii sovietici actuali au toate drepturile să exploreze contextele și dedesubturile și să critice comportamentul altora, inclusiv atitudinea conciliantă a Vestului față de Hitler.

În ceea ce privește neîncrederea Vestului în Stalin, fapt care ocupă un loc important între argumentele lui Yakovlev, ar fi de ajutor dacă reformiștii sovietici și-ar pune următoarea întrebare: de ce guvernele democratice ar fi avut încredere într-un lider care a avut o retorică antinazistă în Liga Națiunilor, dar care, în același timp, a declanșat uciderea în masă a propriilor conaționali într-un mod și mai barbar decât cel practicat de Hitler în acel moment? De ce ar fi avut Vestul încredere în concepția de „securitate colectivă” a lui Stalin când l-a văzut pe dictatorul sovietic cufundându-și propria țară într-un abis de insecuritate indescriptibilă? Îngrijorarea provocată de statutul de mare putere și de concepția militar-strategică a țării ar putea justifica, într-adevăr, o anumită lipsă de scrupule, dar nu poate justifica Marea Teroare.

În afara unui număr de fapte distorsionate, prezentarea lui Alexander Yakovlev este nesatisfăcătoare din trei motive principale.

În primul rând, el ia de bune (ba chiar le și subînțiază) principalele stereotipuri staliniste care au guvernat îndelung interpretările sovietice ale istoriei europene în anii 1930. Înainte de toate, el își bazează argumentația pe faptul că democrațiile vestice au făcut prea puțin în afara de a cultiva pe Hitler, astfel încât să îl poată asmuți apoi asupra URSS sau chiar să se lanseze într-un atac comun asupra Uniunii



Deși deplângea protocoalele secrete ale pactului semnat de Hitler și Stalin în 1939, Alexander Yakovlev reproșa Occidentului atitudinea conciliantă față de Führer FOTO: Kazuhiro Nogi/APP/MEDIAFAX

Sovietice. Oponenții „noii gândiri” ar face mai bine dacă și-ar dota deliberările istorice cu un mai mare simț al proporțiilor. Conflictul de proporții, așa cum a evoluat el, progresiv, în anii 1930, a fost între democrație și nazismul totalitar, alimentat și de aspirațiile expansioniste ale lui Hitler, și nu a fost, în nici un caz, expresia complotului criminal al tuturor împotriva Uniunii Sovietice.

În al doilea rând, Yakovlev omite să menționeze ceea ce nu se potrivește în schema sa, o greșală pentru care profesorii de istorie își pedepesesc aspru studenții boboci. Trece sub tăcere legăturile germano-sovietice din perioada august 1939-iunie 1941 și menționează în treacăt faptul că mai multe tratate l-au ajutat pe Hitler să-și continue expansiunea în alte zone. Nu spune că Stalin l-a felicitat pe Hitler pentru cuceririle din Vest și că aspira să utilizeze alianța nesferată și în alte părți din lume. Nu spune nimic despre războiul sovietic din Finlanda. Uită să amintească de extrădarea comunistilor germani. Nu discută despre modul în care s-a realizat de fapt anexarea țărilor baltice și despre tipul de terorism de stat care a urmat.

În al treilea rând, dă dovadă de lipsă de onestitate și de auto-suficiență. De exemplu, Yakovlev insistă de două ori asupra ideii potrivit căreia divizarea sferelor de interes îi aparține lui Hitler, dar uită să adauge că germanii au fost surprinși când Stalin le-a prezentat textul protocoalelor în care apărea această idee în detaliu. Yakovlev mai declară cu emfază că „istoria nu poate fi rescrisă; s-a scris singură cu mult timp în urmă; singurul lucru care ne mai rămâne de făcut este să o citim...”. Întrebat dacă Pactul și protocoalele ar trebui declarate nevalide, el a replicat: „Dacă acceptăm acest punct de vedere, ar trebui să declarăm nevalid și războiul. Dar cum ne vom descurca cu milioanele de vieți pierdute?”.

Pe de altă parte, concluzia argumentației lui Yakovlev (care trebuie considerată ca fiind poziția oficială sovietică din acest moment) pare a fi că anumite aspecte și anumite părți ale înțelegerii Hitler-Stalin pot fi criticate acum, dar că cele esențiale se justifică. În final, greșelile și pierderile rămân făcute, pentru că originea lor e multiplă, iar „istoria nu poate fi rescrisă”.

Între timp, națiunile baltice, precum și alte națiuni din imperiul sovietic, sunt grăbite să își rescrie propriile destine, în ciuda avertismentelor lui Yakovlev că „naționalismul, oricare ar fi forma sa, este o otrăvă pentru orice societate”.

Vladimir Kusun
Radio Europa Liberă (München) – Raport al secției de cercetare, condusă de dr. M. Shafir. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Traducere din limba engleză de Eliza DUMITRESCU)

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Întreprinderea Electromureș Tg. Mureș încadrează prin concurs electriști pentru Reprezentanța tehnică București. Solicitanții trebuie să îndeplinească următoarele condiții: electriști categoria 4 a 4-a cu practică în depanarea aparatului audio, domiciliu stabil în București.

Unitate economică încadrează, în condițiile Legii 12/1971, muncitori calificați în meseriile: tractorist, conducător auto, mecanic mașini poligrafice, instalator, matrișer, strungar, țesător covor oriental, confecționar îmbrăcăminte, sudor, țesător covor tapiserie, tipăritor plan. Atestate prin documente de calificare.

Unitate centrală încadrează prin transfer revizori contabili (principal) cu studii superioare sau medii.

Teatrul Liric Craiova organizează concurs în vederea ocupării următoarelor posturi: regizor artistic, dirijor, referent muzical-literar, soliști

vocali (soprană, tenor), instrumentiști (contrabas, harpă), balerini, doi coriști.

Centrul de Calcul al MILMC organizează concurs conform prevederilor Legii 12/1971 pentru ocuparea următoarelor posturi: analist, analist principal, programator principal.

Căutăm femeile pentru îngrijire copil, Calea Moșilor.

VÂNZĂRI

Vând motocicletă CZ 250 cmc Enduro. Aștept provincia.

Vând mașină vată zahăr complet electrică și dozator de sirop.

Predau convenabil apartament două camere cu hol mare la intrare liber, parter, în alt cartier Crângăși.

Vând Național G 30 nou. Cumpăr semicursieră deosebită nouă.

Vând Opel 1300, în perfectă stare, cu piese de schimb.

Vând Dacia 1300 cu îmbunătățiri. Aștept provincia.

amintiri



DIN ARHIVA CC AL PCR

„Predarea conducerii guvernului către conducerea Solidarității e gravă“

Stenograma ședinței Comitetului Politic Executiv al CC al PCR din ziua de 21 august 1989

Ședința a fost prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Tovarăși, Cred că cunoașteți cu toții evenimentele din Polonia, faptul că reprezentantul care fusese însărcinat cu formarea guvernului și-a prezentat demisia, care a fost acceptată, și a fost însărcinat să formeze guvernul unuia din conducători, „Solidarității”, care este cunoscut ca antisocialist, în strânsă legătură cu cercurile imperialiste reacționare. În legătură cu aceasta, sâmbătă ne-am sfătuit cu câțiva tovarăși care au putut fi găsiți imediat și am adresat un mesaj conducerii sovietice, apoi câte un mesaj tuturor țărilor socialiste.

Tovarășul Totu s-a dea citire mesajului către sovietici, ca să-l cunoașteți cu toții. (Tovarășul Ioan Totu dă citire mesajului) În mod corect, spunător, adresându-ne celorlalte state, în aceeași seară, până la orele 3 dimineața, au fost transmise mesaje și țărilor socialiste, prin ambasadori. Toți au spus că vor transmite mesajul imediat. Unii au făcut și comentarii proprii, dar toți au spus că sunt îngrijorați. Am primit răspunsul tovarășului Gorbaciov la mesajul nostru. (Tovarășul Ioan Totu dă citire răspunsului tovarășului Gorbaciov).

Tov. Ioan Totu: Pe baza indicațiilor tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu, s-a elaborat un răspuns la cel al tovarășului Gorbaciov, care urmează să fie dat. (Tovarășul Ioan Totu dă citire acestui răspuns). Pe parcursul citirii răspunsului către tovarășul M.S. Gorbaciov, tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu mai face următoarele precizări și completări: „Să se stabilească elaborarea unui program de urgență”. „Totodată, o asemenea întâlnire ar constitui și o puternică manifestare a unității țării noastre.”

(Tovarășul Ioan Totu dă citire acestui răspuns). Pe parcursul citirii răspunsului către tovarășul M.S. Gorbaciov, tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu mai face următoarele precizări și completări: „Să se stabilească elaborarea unui program de urgență”. „Totodată, o asemenea întâlnire ar constitui și o puternică manifestare a unității țării noastre.”

vremea

În țară, deși temperatura aerului a marcat o ușoară scădere, vremea a fost caldă, cu cer senin în vest și sud și mai mult senin în rest. Cu totul izolat în vestul și în sudul țării, precum și în zonele de deal și de munte, au fost posibile descărcări electrice și averse. Maxima a fost cuprinsă, în general, între 26 și 32 grade, iar minima nocturnă – între 12 și 22 grade. În București, deși temperatura aerului a marcat o ușoară scădere, vremea a fost caldă, cu cer variabil.

rilor noastre socialiste, afirmarea solidarității și a hotărârilor lor de a-și întări solidaritatea.”

Tov. Nicolae Ceaușescu: Am primit și o informare în legătură cu poziția Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez în problema formării noului guvern și a situației politice actuale.

(Tovarășul Silviu Curticeanu dă citire informării respective)

Iată care este poziția Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez. După cum vedeți, tovarăși, orientarea polonezilor este în acord cu Uniunea Sovietică și cred că se poate spune chiar mai mult, adică este chiar la sfaturile Uniunii Sovietice. Însă, după părerea mea, sfaturile sunt greșite, nu corespund intereselor Poloniei, nu corespund cauzei socialismului în Polonia, pentru că ele deschid calea, „Solidarității”, care este, așa cum s-a demonstrat în deceniul acesta, o agentură a imperialismului străin, în primul rând a Statelor Unite ale Americii. Ați auzit acum care este poziția Partidului Muncitoresc Unit Polonez, care, într-un anumit sens, este ceva, ăre-se, mai fermă. Deși noi nu cunoaștem întru totul situația, considerăm că lucrurile sunt foarte grave. În orice caz, Partidul Muncitoresc Unit Polonez se pronunță pentru a-și menține rolul important în viața politică. Sigur, este greu să spunem cum vor evolua lucrurile. Cred că răspunsul pe care îl dăm sovieticilor, în aceste condiții, este foarte bun, iar ei, dacă vor înțelege, pot să determine conducerea partidului Muncitoresc Unit Polonez să ia o poziție mai fermă. Cred însă că ei se asociază la părerea sovieticilor, ca să determine acceptarea „Solidarității”. În fond, acum discutăm între noi. Sunt 50 de ani când au împărțit Polonia cu Germania și acum se pare că există un acord cu SUA pe spatele Poloniei ori să-și asigure problemele cu SUA pe spatele Poloniei. Noi nu trebuie să admitem

acest lucru și trebuie să acționăm. În general, deocamdată, tot ce discutăm acum sunt probleme strict interne de partid. Nu se publică nimic. Însă noi trebuie să acționăm. Poate să ne gândim și să ne adresăm din nou, chiar astăzi, conducerii Partidului Muncitoresc Unit Polonez. În orice caz, poziția lor este ceva mai clară și, dacă vor vedea că găsesc și un anumit sprijin, fără îndoială vor fi încurajați să acționeze. Sigur, problema nu este dacă vor primi sau nu reprezentanți ai „Solidarității” în guvern, dar predarea conducerii guvernului către conducerea „Solidarității” este gravă. Primirea în guvern ai unor reprezentanți ai „Solidarității” se poate soluționa, dar, după mine, predarea este gravă. De altfel, ei publică cele două formații care și-au schimbat pozițiile tocmai datorită Uniunii Sovietice și, desigur, presiunile americanilor și țărilor occidentale. Eu am de gând ca, după-amiază, în cuvântarea mea, să mă refer și la problemele acestea. (...) După aceea mă gândesc să adaug că, în situația grea care s-a creat, ne exprimăm deplina solidaritate cu partidul și cu poporul polonez și îi urăm ca, în deplină unitate, să depășească această situație și îi urăm deplină solidaritate. (...) O să mai reflectăm puțin să vedem cum putem să ne adresăm din nou conducerii Partidului Muncitoresc Unit Polonez. Celorlalte țări nu le mai spunem nimic. În orice caz, insistăm ca Sevarnadze să vină aici zilele acestea, independent de 23 August. Poate să vină și mâine, și poimaine, pentru că această poate va determina și conducerea sovietică să mai reflecteze puțin. De altfel, am impresia că această poziție, după ce ieri au spus altceva, la închiderea plenarei – reflectă puțin o anumită schimbare. Ei la plenară au spus cu totul altceva și acum au fost ceva, ceva mai reali. (...)

Arhivele Naționale, Fond CC al PCR – Secția Cămarilor, dos. nr. 57/1989

t v 21 august 1989

19:00 Telegazet
În întâmpinarea marii noastre sărbători naționale
19:30 Columna demnității românești. Sub bolta statorniciei și a luminii implinirii. Producție a Studioului de Film TV
Redactor Vasile Alecu
20:00 Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie Versuri și cântece patriotice, revoluționare
20:25 În numele independenței naționale, al păcii și libertății popo-

relor – Documentar. Producție a Studioului Cinematografic al Armatei
Scenariul dr. Florin Constantin
Regia colonel Dumitru Seceleanu
21:20 Epoca Nicolae Ceaușescu – epoca marilor înfăptuiri revoluționare. Constituția Republicii Socialiste România
Redactor Petre Niță
21:40 Patria în August
Cântece patriotice, revoluționare
21:50 Telegazet
22:00 Închiderea programului

DIN ARHIVA MINISTERULUI DE EXTERNE

Diplomația americană păstra rezerve față de evoluția politică din Polonia

Raportul Ambasadei României la Washington către Ministerul Afacerilor Externe
21 august 1989, ora 16:30
Tovarășei Olimpia Solomonescu, adjunct al ministrului,
Tovarășului Constantin Oancea, adjunct al ministrului
DR V – Tov. director Ilie Șimon,

În legătură cu evoluția situației din Polonia, Administrația SUA continuă să manifeste public o acțiune prudentă, reliefându-se „grija” de a nu se prezenta deocamdată poziția de fond. În această privință, menționăm că președintele G. Bush, care se află în concediu la reședința sa din statul Main, nu a răspuns întrebărilor ziariștilor cu privire la evenimentele din Polonia, iar secretarul de presă al Casei Albe a evidențiat că „vom continua să urmărim evoluția”, fiind evidentă intenția de a se aștepta confirmarea oficială de către Parlamentul polonez a noului prim-ministru.

Cu toate acestea, diverși reprezentanți ai Departamentului de Stat au arătat că partea americană salută schimbările guvernamentale poloneze și apreciază favorabil persoana noului șef de guvern, precizând că nu este cazul „unui entuziasm” sau „al unei jubilații”. R.A. Boucher, adjunctul purtătorului de cuvânt de la Departamentul de Stat, a menționat că „Departamentul de Stat nu dansează pe străzi” ca urmare a situației din Polonia. În același timp, în cercurile oficiale americane se consideră că în fața noului guvern polonez se află dificultăți deosebite de mari în ceea ce privește situația economică a țării, fiind confruntat cu probleme complexe și greu de soluționat. În acest context, se consideră că Administrația americană nu îi va fi ușor să răspundă, pe măsura așteptărilor, la acțiunile reușite ale „Solidarității”.

Administrația americană este, de asemenea, preocupată ca eventualele sale acțiuni și atitudini vizând Polonia să nu afecteze cursul actual al relațiilor sovieto-americane. În această privință se remarcă declarația unui reprezentant al Departamentului de Stat care aprecia că „nu considerăm acțiunile din Polonia ca un act îndreptat împotriva intereselor sovietice, democrația în Polonia contribuind la stabilitatea Europei prin crearea unei baze stabile pentru depășirea războiului rece și a divizării Europei”. Concomitent, Administrația SUA nu dorește să lase impresia URSS că SUA și aliații lor încearcă să impulsioneze evoluția și reformele în Polonia, prin lansarea în grabă de promisiuni care să fie considerate drept „ingerul financiar” al noului guvern polonez. Consilierul prezidențial pentru securitate națională B. Scowcroft a arătat, într-un interviu televizat, că „președintele M. Gorbaciov ar fi preferat ca evenimentele să nu se desfășoare așa de repede în Polonia”, iar în calitate sa de „reformator nu poate să nu accepte reformele guvernamentale din celelalte țări aliate”. De asemenea, el a apreciat că „numai polonezii pot să-și dea seama că reușesc”, programul de acordare Poloniei a ajutorului occidental fiind „bine și corect stabilit”.

În momentul de față, Administrația SUA consideră că este prea devreme pentru a se discuta despre cunoașterea ajutorului economic pentru Polonia, președintele G. Bush fiind confruntat cu un buget limitat. M. Fitzwater a spus că „restricțiile bugetare” sunt aceleași ca și luna trecută, când a avut loc vizita în Polonia a președintelui G. Bush, problema unui „ajutor suplimentar nefiind luată în considerare acum”. El a adăugat că „nu avem mulți bani să oferim”, menționând că SUA vor mări ajutorul „în mod corespunzător și în funcție de posibilități”.

Se consideră că este imperios să fie soluționate multe probleme înainte de a fi posibil să se elaboreze un program de ajutor occidental suplimentar pentru Polonia. În acest context, s-a reliefat că grupul statelor occidentale, care la recenta Conferință a celor 7, de la Paris, au abordat coordonarea ajutorului acordat Poloniei, urmează să aibă o reuniune în a doua parte a lunii septembrie a.c. pentru a examina, în afara problematicei ajutorului alimentar, acțiuni de lungă durată privind ajutorul pentru Polonia.

Opinia unor experți americani este că noul guvern polonez va fi confruntat cu mari dificultăți în conducerea economiei, întrucât singura soluție viabilă pentru redresare o constituie „reducerea reală a salariilor și nivelului de trai”. În cazul crizei actuale din Polonia, se recomandă o abordare „pas cu pas”, responsabilitatea majoră a noului guvern fiind aceea de a elabora un program de restructurare economică, prin introducerea de măsuri privind economia de piață, și de a stabili resursele interne disponibile, înainte de a se solicita ajutoare străine, urmând ca ulterior statele occidentale să convină „un pachet de măsuri financiare de salvare”.

Ion Stoichici

Document din volumul: 1989 – Principiul dominoului. Prăbușirea regimurilor comuniste europene, Ediție de: Dumitru Preda și Mihai Reteagan, București, Editura Fundației Culturale Române, 2000, p. 162-164

LUMEA COPIILOR

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Dicționar: LDM, AOB.

Almanahul Cutezători

ORIZONTAL: 1) Cunoscut poet contemporan (Ion; n. 1929), care a primit „Premiul Academiei” în 1958 pentru volumul de poezii „În 1958 pentru volumul de poezii”. 2) A scris povestea „Fata din dafin” (Geroge) – Sculptor român (Nicolae; n. 1926), realizatorul compoziției monumentale „Joc de copii” din Parcul Herastrău. 3) A alcătuit volumul „Teatrul școlar pentru băieți” (Eufrosina) – Fotbal Club – La frig! 4) Cupolă și Filozof englez (1561 -1626), semnatul al lucrării „Despre părinți și copii”. 5) Antotimp în care copiii așteaptă cu mare nerăbdare vacanța – Oraș în vestul țării. 6) Tudor Argehezi – Abreviere pentru „Indice biologic de poluare” – Savant clujean (Eugen; n. 1909), cunoscut și prin volumul de proză „Am cunoscut copii în lume”. 7) Tabloul „Copiii artiștilor” poartă semnătura acestui pictor român (1807-1887) – Dădaca. 8) Perioadă de timp „... copilor”, proză semnată de Zaharia Stancu și Ion Roventia – „Încercare multiplă” la mașinile de calcul (inform.). 9) Scriitor român (Panait) – Fiica lui Cronos și a Rhei din mitologia greacă. 10) „... copii, prin București”, versuri ce poartă semnătura poetei Maria Banuș – Pic-

tor francez (1880-1954), realizatorul pânzelor „Fată” și „Cap de tânără”.

VERTICAL: 1) Scriitor francez (Robert; n. 1909), autorul romanului „Copilul nopții”. 2) A scris povestea „Fata din dafin” (Geroge) – Sculptor român (Nicolae; n. 1926), realizatorul compoziției monumentale „Joc de copii” din Parcul Herastrău. 3) A alcătuit volumul „Teatrul școlar pentru băieți” (Eufrosina) – Fotbal Club – La frig! 4) Cupolă și Filozof englez (1561 -1626), semnatul al lucrării „Despre părinți și copii”. 5) Antotimp în care copiii așteaptă cu mare nerăbdare vacanța – Oraș în vestul țării. 6) Tudor Argehezi – Abreviere pentru „Indice biologic de poluare” – Savant clujean (Eugen; n. 1909), cunoscut și prin volumul de proză „Am cunoscut copii în lume”. 7) Tabloul „Copiii artiștilor” poartă semnătura acestui pictor român (1807-1887) – Dădaca. 8) Perioadă de timp „... copilor”, proză semnată de Zaharia Stancu și Ion Roventia – „Încercare multiplă” la mașinile de calcul (inform.). 9) Scriitor român (Panait) – Fiica lui Cronos și a Rhei din mitologia greacă. 10) „... copii, prin București”, versuri ce poartă semnătura poetei Maria Banuș – Pic-